

byl nadále posuzován dle zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud nevystihl správně jeho projevy, zejména nespatořoval v nich prohlášení podle Šu 25 (2) zákona, ač prý z projevů těch vyplývalo, že dovolatel není spokojen s dosavadním poměrem služebním a ač zejména ze svědecké výpovědi Jana H-a a dovolatelovy žádosti ze dne 6. března 1920 bylo prý zřejmo, že se dovolatel dožaduje úpravy platu. Dlužno arci dovolateli přisvědčiti, že projevy stran jest vykládati podle poznatelného z nich úmyslu, při čemž dlužno zajisté dbáti i zvyklostí, v poctivých stycích platných, ač nelze uznati, že odvolací soud po této stránce projevy dovolatelovy vyložil nesprávně. Z dopisu ze dne 5. března 1920 vyplývá jenom, že se dovolatel touto žádostí domáhal zvýšení služného a že prohlašoval naději, že městská rada v Č. uzná jeho důvody a přičiní se, by se mu dostalo úpravy jeho platu tak, aby nemusil o žádné další příspěvky obtěžovati; naproti tomu svědek Jan H. potvrdil, že dovolatel výslovně nežádal za upravení svého služebního poměru do předepsané lhůty, t. j. do 12. dubna 1920, ve smyslu zákona, nýbrž se dožadoval pouze (2krát až 3krát) zvýšení denního platu. Ocítá se tedy dovolatel v rozporu se zjištěními odvolacího soudu, a těmito vývody ovšem uplatněného důvodu neprovádí po zákonu, neboť je odvolací soud při přezkumu uplatněného důvodu dovolacího vázán skutkovými zjištěními, od nichž se nesmí uchýliti. Když se dovolatel nezachoval podle předpisu Šu 25 (2) zákona, když se včasné neprohlásil, má-li jeho dosavadní poměr služební posuzován býti pro budoucnost podle nového zákona, dlužno přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že dovolatel nemůže obcházetí předpisu Šu 25 (2) zákona tím, že si chce nyní touto rozepří a rozsudkem, v ní vydaným, opatřiti konstitutivní titul pro žalobní nárok, nýbrž že by mu mohl soudní rozsudek zjednatí potřebný titul pouze tehdy, kdyby byl dle předpisu učinil žádané prohlášení do 12. dubna 1920.

Čís. 3719.

Zaměstnanec v soukromém podniku nemůže se domáhati dalšího zvýšení pense z důvodu změněných hospodářských poměrů, třebas ji byl zaměstnavatel již dobrovolně zvýšil, přiznav zaměstnanci více, než mu náleželo dle pensijního řádu.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, Rv I 224/24.)

Žalobce byl správcem pivovaru žalovaného společenstva a při jeho odchodu do výslužby roku 1910 vyměřila mu valná hromada společenstva bez ohledu na pensijní statut výslužné ročních 1600 Kč, jež bylo roku 1920 zvýšeno drahotními přídavky o 100%. Žalobě, zadané v roce

1923, o placení výslužného měsíčně 666 Kč 66 h, vyhověly o b a n i ž š í s o u d y potud, že přiznaly žalobci 400 Kč měsíčně. N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Odvolací soud, přihlédnuv k průběhu valné hromady ze dne 24. září 1910, při které bylo žalobci vyměřeno výslužné ročních 1600 Kč, považuje zřejmým, že přes to, že se žalobce výslovně písemně podrobil stanovám pensijního řádu ze dne 1. dubna 1900, pivovar při výměře výslužného se neřídil těmito stanovami, nýbrž výslužné, vyměřené podle stanov na 1104 Kč, žalobci podstatně zvýšil, přihlédaje k novému zákonu o pojištění soukromých úředníků a k vyššímu výslužnému úředníků místní spořitelny se stejnou dobou služební, a proto dospívá odvolací soud k názoru, že, když žalobce přijal pensi 1600 Kč, nelze mluvit o výslužném podle pensijního řádu, nýbrž o pensijních požitcích, o jichž výši strany se dohodly, a jichž základem jest smlouva novační, kterou byly pensijní předpisy ve příčině výše pense pozměněny, ale jinak (§ 15 stanov) zůstaly v platnosti (§§ 1376, 1380 obč. zák.). Dále usuzuje odvolací soud z okolnosti, že pivovar přiznal žalobci za stoupající drahoty 100%ní drahotní přídavek, že strany nepovažovaly tuto smlouvu za tak nezměnitelnou, že by se jí nedotkl svým vlivem úplný převrat hospodářských poměrů. Odvolací soud míní tedy, že při výkladu oné, za základ drahotního přídavku opět sloužící smlouvy, musí dojíti povšimnutí doba a okolnosti, za nichž byla uzavřena (§§ 6 a 914 obč. zák.), že tedy musí především býti uváženy drahotní poměry, tehdy žalovanému celkem příznivé, přece však již poněkud zhoršené, čímž je vysvětleno, že žalobci přiznána byla pense nad pensijní řád a jelikož je všeobecně známo, že od té doby hodnota peněz dále překotně poklesla, a to v takové míře, jak strany rozhodně nemohly předpokládati, že odpovídá i spravedlivým požadavkům právního citu, bude-li žalobci jeho pense nejen přechodně, jak žalovaný pivovar učinil poskytnutím později odňatého drahotního přídavku, nýbrž trvale zvýšena, neboť nelze očekávat, že by dnes 70letý žalobce dožil se doby, kdy by k jeho výživě stačila posavadní pense 133 Kč 33 h měsíčně. Odvolací soud bere při tom zřetel také k okolnosti, že žalobce nyní není ve příznivé situaci finanční. Nelze tento právní názor odvolacího soudu sdíleti. Pense není výživným, nýbrž částí úplaty za konané služby, která se však zapravuje teprve po rozvázání služebního poměru. Je-li pense zadržanou částí mzdy, nemusí bývalý zaměstnavatel dáti pensistovi ničeho více, než co zadržel. Když žalovaný pivovar, neohlížeje se na stanovy a podle nich pro žalobce vyplývající výši pense, tuto pensi z důvodů uznalosti nebo z jiných důvodů dobrovolně zvýšil, nemůže býti řeči o novaci původní smlouvy; tím méně může z tohoto aktu liberality žalované strany odvozován býti nějaký její závazek, že za změněných, najmě pro pensistu zhoršených poměrů výživných má býti žalovaná strana nucena, těmto zhoršeným poměrům úměrně žalobcovu pensi zvýšiti. Otázku, zda znehodnocení měny a s ním spojené zmenšení kupní síly vyměřené pense jde na vrub zaměstnavatelův či pensistův, nelze zodpovědět v zaměst-

navatelův neprospěch, neboť on nemusí dáti více, než co zadržel, co k řečenému účelu jest v jeho rukou, a je lhostejno, jakou cenu to dnes vlastně představuje; vždyť zaměstnavatel z platu (§ 1152 obč. zák.) zadržel určitý počet korun a z těch má podle §u 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n. též počet československých korun. Zaměstnavatel nezavinil poklesu měny, proto pensista nemůže na něm žádati náhradu z toho mu vzešlé újmy. Žalobci nespvědčí ani zákony ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n., ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., ze dne 16. dubna 1920, čís. 215 sb. z. a n.; žalobce se jich ostatně ani sám nedovolával a nežaloval na jich základě. Ale tyto zákony už svou existencí dokazují, že k tomu, by soukromý zaměstnavatel byl povinným, smlouvou upravenou pensi z důvodů, že s ní pensista za změněných poměrů drahotných nevystačí, těmto změněným poměrům úměrně zvýšiti, bylo by potřeba zvláštních zákonů. Z toho plyne, že žalobní nárok žalobcův postrádá veškerého právního základu.

Čís. 3720.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

K pojmu »trvalosti« služebního poměru. Pokud byl trvale ustanoven důchodní.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, Rv I 260/24.)

Žalobce byl od roku 1916 do roku 1918 zaměstnán jako důchodní na panství H-ském, jež připadlo Československému státu. Celková služba žalobce na velkém majetku pozemkovém činila 33 let. Žalobce na československý erár o placení služebních požitků dle osmé skupiny tabulky k zákonu čís. sb. 130/21 o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. v §u 1 odstavec a) praví, že ustanovení jeho vztahují se na zaměstnance na velkém majetku pozemkovém, kteří již požívají zaopatřovacích požitků, z důvodů trvalého služebního poměru. V prováděcím nařízení ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n. v článku I. k §u 1 odstavec 6 stanoví se, co není trvalým služebním poměrem, totiž, »že trvalým služebním poměrem nerozumí se služební poměr nesouvisející bezprostředně se zemědělskou, lesní, nebo průmyslovou výrobou, dále služební poměr na zkoušku a námezdní poměr sezonního dělnictva«. Každý jiný poměr služební zde nejmenovaný, musí býti tedy pokládán za trvalý. Odvolatel sice uvádí, že onen výpočet je zřejmě pouze demonstrativní, ale skutečnost ta z ustanovení onoho dovoditi se nijak nedá. To také plyne i z ustanovení nařízení vlády republiky Československé ze dne 21. října 1922, čís. 305 sb. z. a n., kde v §u 1 (3) se praví, že trvalými zaměstnanci jsou ti, kdož byli v den zápisu poznamky nebo v den zamýšleného převzetí a nejméně dva roky před tím nepřetržitě na zabraném majetku trvale zaměstnáni a zaměstnání toto je hlavním zdrojem jejich obživy. Předpoklady tyto jsou dány. Že bývalá knížecí lesní správa h-ská nepokládala služební poměr žalobcův za dočasný, plyne ze sdělení Zemské úřadovny všeobecného pensijního